Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:
27 september 2023

Registratienummer:

Agendapunt:

Heerlen, 19 juli 2023

Onderwerp
Instemmen met een pilot burgerberaad en vaststellen van het plan van aanpak burgerberaad.

Inleiding/aanleiding
De coalitie schreef in het coalitieakkoord 'Uit liefde voor onze stad':
"We gaan de komende jaren alles in het werk stellen om het vertrouwen van alle Heerlenaren terug te winnen. We gaan experimenteren met nieuwe instrumenten om burgers te betrekken en schuwen daarbij democratische innovaties niet.

Burgerberaad is zo'n nieuwe democratische innovatie waarnaar in het coalitieakkoord werd verwezen. Een gelote groep inwoners wordt door het stadsbestuur gevraagd om tot een advies te komen over een maatschappelijk relevant probleem waar bestuur en politiek zelf niet uitkomen of hulp bij nodig hebben.

De raad nam het coalitieakkoord voor kennisgeving aan en droeg het college van burgemeester en wethouders op het coalitieakkoord als kader te gebruiken bij het opstellen van het Meerjarig Bestuurlijk Programma (MBP).

Tijdens een raadsinformatieavond lichtte Eva Rovers van Bureau Burgerberaad toe wat een burgerberaad inhoudt. Daarna volgde er een presentatie in de commissie EBF over dit onderwerp.
Vervolgens werd er, onder leiding van de programmamanager burgerbetrokkenheid, een klankbordgroep ingericht bestaande uit een groep betrokken inwoners, raadsleden, collegeleden, commissieleden en medewerkers van de gemeente Heerlen. Daar werden veel inspirerende gesprekken gevoerd over het burgerberaad, de meerwaarde voor de gemeente Heerlen en het houden van een pilot burgerberaad.

De gesprekken van de klankbordgroep leidden uiteindelijk tot het advies aan de raad om als pilot in 2024 een burgerberaad te organiseren. Met het doel hiervan te leren. Er zal duidelijk gecommuniceerd worden dat het een leertraject betreft. Tevens is een burgerberaad een doelmatig hulpmiddel om de relatie tussen inwoners en de gemeente te versterken.

Wat is een burgerberaad?
Tijdens een burgerberaad komt een groep bewoners tijdens een aantal bijeenkomsten bij elkaar. Zij worden door het gemeentebestuur gevraagd om advies te geven over een bepaald onderwerp. Ze denken na over een vraag die sterk leeft in de samenleving en veel mensen bezighoudt. College, burgemeester en raad geven van tevoren aan dat zij de adviezen als zwaarwegend beschouwen en in principe overnemen als het aan de vooraf bepaalde randvoorwaarden voldoet, met inachtneming van het stemrecht van het individuele raadslid en de eigen verantwoordelijkheden van raad, college en burgemeester als bestuursorganen.

Voorstel burgerberaad voor Heerlen
De klankbordgroep doet in het voorliggend plan van aanpak voorstellen hoe een burgerberaad voor Heerlen in te richten. Gestart zal worden met een publiciteit/communicatietraject. De inwoners van Heerlen worden geïnformeerd over wat een burgerberaad is en het feit dat de gemeente alle Heerlenaren hierbij wil betrekken. Hiertoe wordt een publiciteitsplan/communicatieplan aan de raad voorgelegd.

Vervolgens zal inwoners van Heerlen worden gevraagd om thema's voor een burgerberaad aan te dragen. Deze dienen aan een aantal criteria te voldoen, zoals o.a. dat het onder de bevoegdheid van de gemeente Heerlen moet vallen. De thema's zullen hierop gescreend worden. De thema's die voldoen aan de gestelde criteria worden aan een representatieve groep inwoners van Heerlen voorgesteld. Zij zullen kiezen welk thema voor een pilot burgerberaad aan de raad wordt voorgelegd.
De raad besluit uiteindelijk welk thema aan het burgerberaad wordt voorgelegd.

De bewoners die meedoen aan het burgerberaad worden ingeloot (zie ook hoofdstuk 8 waarin de loting nader wordt uitgelegd) zodat alle bewoners kans krijgen om mee te doen. De deelnemers zijn een weergave van de Heerlense samenleving. Met elkaar zoeken zij naar een oplossing op de vraag die voorligt. Er wordt een raadsinformatiebijeenkomst over hoe de loting in zijn werk gaat georganiseerd indien de raad instemt met dit voorstel.

Indien de deelnemers aan het burgerberaad bekend zijn, zullen zij zich onder leiding van een onafhankelijke voorzitter gaan buigen over het thema. Gestart zal worden met het horen van deskundigen over het thema. De gemeente stelt een lijst met deskundigen op waarvan het burgerberaad gebruik kan maken. Ook kunnen deskundigen zichzelf aanmelden. Het burgerberaad beslist welke deskundigen ze willen horen en wie ze uitnodigen. Tevens zal het burgerberaad geïnformeerd worden over de randvoorwaarden van het advies (bijvoorbeeld m.b.t. de kosten, of wat wel of niet onder de bevoegdheden van de gemeente valt).
Uiteindelijk zal het burgerberaad komen tot een advies aan burgemeester, college en/of raad. Het advies zal zoveel mogelijk worden overgenomen mits het binnen de gestelde randvoorwaarden valt. En onder voorbehoud van het individuele stemrecht van de raadsleden.

Na afronding van het burgerberaad volgt er een evaluatie. De betrokken instantie die de evaluatie verzorgt zal vanaf de aanvang van het traject burgerberaad betrokken zijn. Tevens zal een delegatie van de klankbordgroep betrokken zijn bij de voorbereidingen van het burgerberaad. Zoals het communicatieplan en de vraagstelling m.b.t. de evaluatie.

De klankbordgroep adviseert de gemeenteraad om:

1. Het burgerberaad een kans te geven middels een pilot.
2. Het plan van aanpak burgerberaad vast te stellen.

Bevoegdheid
Raad

Voorstel

1. In te stemmen met een pilot burgerberaad welke wordt gestart in 2024.
2. Het plan van aanpak burgerberaad vast te stellen.

Argumenten

1. Via een burgerberaad investeert de gemeente in de verbinding tussen Heerlenaren en het bestuur, het is één van de manieren om ervoor te zorgen dat mensen aangehaakt raken en blijven bij de democratie.
2. Als mensen actief betrokken kunnen zijn bij de aanpak van maatschappelijk en politieke kwesties ontwikkelen ze sterkere democratische waarden.
3. Zorgen dat burgers via een open, transparant en rechtvaardig proces van het burgerberaad goed vertegenwoordigd worden en een stem hebben is cruciaal bij het beschermen en vernieuwen van onze democratie.
4. Realistisch verwachtingenmanagement en goede communicatie zijn cruciaal, evenals duidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van zowel de burgers als de overheid.

Tegenargumenten

1. Indien het realistisch verwachtingenmanagement niet op orde is werkt het burgerberaad averechts en schaadt het het vertrouwen van de inwoners in de lokale democratie.

Kosten en dekking
De kosten van een burgerberaad zijn begroot op € 120.000,- en vallen onder het programma burgerbetrokkenheid.

Communicatie
Er volgt een separaat publiciteits- en communicatieplan m.b.t. de pilot burgerberaad.

Evaluatie
Na afronding van de pilot burgerberaad in 2025 volgt er een evaluatie.

Planning, procedure en uitvoering
Onderstaande planning is een dynamische planning. Indien een stap vertraging oploopt, is dat van invloed op de volgende stappen.:

1. 5 september 2023 Verzoek zienswijze college pilot burgerberaad
2. 12 september 2023 Commissie EBF
3. 27 september 2023 Raad
4. Q4 2023 raad wordt geïnformeerd over de planning pilot burgerberaad
5. Q4 2023/Q1 2024 de raad ontvangt het publiciteits-/communicatieplan m.b.t. de pilot burgerberaad.
6. Q4 2023 en Q1 2024 voorbereiding publiciteitscampagne burgerberaad

7. Q2 2024 Start publiciteitscampagne en werving thema's burgerberaad
8. Q3 2024 selectie thema's burgerberaad
9. Q4 2024 raadsvoorstel thema burgerberaad
10. Q1 2025 Start met burgerberaad
11. 2025 uitkomsten burgerberaad
12. 2025 Rapport burgerberaad naar raad
13. 2025 Evaluatie pilot burgerberaad

Bijlagen

1. Plan van aanpak burgerberaad.
2. Verslagen klankbordgroep burgerberaad
3. Zienswijze college pilot burgerberaad en plan van aanpak burgerberaad

Namens de klankbordgroep burgerberaad

de raadsadviseur,	de voorzitter,
A. van der Weijden	R. Gulikers

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer;

gezien het advies van de raadscommissie EBF 12 september 2023;

besluit:

1. In te stemmen met een pilot burgerberaad welke wordt gestart in 2024.
2. Het plan van aanpak burgerberaad vast te stellen.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van 27 september 2023.

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever